

Jon Hjärne
Handläggare
033 357075

Ärenden som behandlas i samband med årsredovisning 2018

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Redovisade ärenden läggs till handlingarna i samband med årsredovisning 2018

Ärenden

1. Program för att förebygga psykisk ohälsa i skolan
Dnr 2018-00875, 3.5.1.0 (bil)
2. Översyn av akutboende
Dnr 2018-00665, 3.7.1.0 (bil)
3. Interreligiöst råd i Borås Stad (Budgetuppdrag 2018)
Dnr 2018-00576, 1.1.2.25 (bil)
4. Initiativärende: Sommarlovskort 2019
Dnr 2019-00209, 1.2.4.0 (bil)

Ulf Olsson
OrdförandeMagnus Widén
Ekonomichef

Vanja Myrén Grönlund
Handläggare
033 353383

Uppdrag från Kommunfullmäktige gällande akutboende

Individ och familjeomsorgsnämndens beslut

Att godkänna rapporten

att göra akutplatserna biståndsbedömda efter 10 nätter under en 30-dagars period, innan en ny period eventuellt påbörjas.

att ha öppet året runt

Detta under förutsättning att erforderliga budgetmedel skjuts till samt att skicka underlaget till Kommunfullmäktige.

Sammanfattning

Individ och familjeomsorgsnämnden fick i uppdrag i Budget 2018 att utvärdera och vid behov ompröva verksamheten på Badhusgatan (Natthärbärgat Kastanjen). Frågan om öppethållande även under sommarhalvåret skulle ingå i omprövningen.

En arbetsgrupp sammansatt av politiker inom IFO nämnd och tjänstemän har gjort en översyn av nämndens akutboendeplatser för målgruppen i en akut hemlös situation. Syftet har varit större rättssäkerhet och tydliggörande av ansvar och behov vilket kan uppnås genom att biståndsbedöma platserna efter 10 nätter och utöka öppettiderna till året runt.

I uppdraget ingår inte en översyn av samtliga akutboendeplatser som nämnden förfogar över men arbetsgruppen har ändå valt att utifrån ett helhetsperspektiv beskriva förändringsförslag även när det gäller Klintesväng.

Ärendet i sin helhet

Akutboendet på Badhusgatan startade 2013-11-01 och målgruppen var alla personer i en akut hemlös situation som vistades i Borås Stad. Badhusgatan skulle ha öppet mellan 1 oktober och 30 april. Vid utvärdering i juni 2014 framkom att platserna nyttjats av i stort sett samma personer under hela vintern och att dessa inte var kommuninnevånare. Dåvarande Sociala omsorgsnämnden fattade då beslut att i samband med nyöppnandet dela upp platserna i åtta för kommuninnevånare och åtta för övriga samt begränsa antalet nätter för personer i gruppen övriga. Syftet var att alla i akut hemlöshet med behov skulle ha möjlighet att få sovplats några tillfällen varje månad.

Nämnden har även idag sexton akutplatser på Badhusgatan varav åtta för personer folkbokförda i Borås och åtta platser för gruppen övriga. Verksamhetens innehåll är kvällsmat, en sovplats, frukost och möjlighet att tvätta sina kläder. Akutboendeplatserna är inte biståndsbedömda och ingen är garanterad en plats. Sedan öppnandet i november 2013 har akutplatserna haft en genomsnittlig beläggning mellan 40-45%.

Under åren 2013-2016 fanns en referensgrupp bestående av kommunala tjänstemän och representanter ifrån olika frivilligorganisationer. Gruppens syfte var att identifiera behov hos akut hemlösa och se om det gick att hitta samverkansformer. Gruppen upplöstes i samband med den nya organisationen men frågan om att hitta en samverkan kring akut hemlösa fortsatte och då med fokus på akutboendet på Badhusgatan och i form av ett IOP. Under 2016 började LP Sjuhärad att nyttja lokalerna på dagtid till sin dagverksamhet för socialt utsatta och de hade en vision att kunna ta över även akutboendedelen. Nämnden hade en fortsatt dialog med Pingstkyrkan men våren 2018 meddelade de att de inte hade ekonomiska möjligheter att gå in i ett IOP då deras samverkanspartner hade dragit sig ur. Det konstaterades då även att lokalerna inte var ändamålsenliga utifrån att det endast var sexton platser och huset inte byggts som ett boende.

I arbetsgruppen har även förutsättningar att bygga om i befintliga lokaler för att möjliggöra två bäddrum, istället för som nu fyrbäddrum, inventerats. Det har konstaterats att det inte var möjligt utifrån planlösningen. Om LP Sjuhärad lämnar lokalerna skulle vi kunna få ett tvåbäddrum på nedre plan genom en mindre omdisponering. Lokalernas ytskikt renoverades innan inflytt i slutet av 2013 och bedömningen har gjorts att det finns behov av viss uppfräschning främst i sovrum och allmänna utrymmen. Det handlar om tapetsering och målning vilket torde rymmas inom budget.

Utöver att föreslå att akutboendet har öppet året runt har en diskussion förts om möjligheten att förbättra förutsättningarna för de boende att få stöd utifrån sin situation genom att personalen arbetar fler timmar under dagtid. En uträkning har visat att det i så fall skulle innebära ett behov av två tjänster till i boendet. Ett annat alternativ kan vara att genom att förstärka på handläggarsidan kan myndighetspersonal förlägga arbetstid i boendet.

Personalen på Badhusgatan försöker att motivera till kontakt med socialtjänsten för en mer långsiktig boendelösning för de som kommer dit. Detta sker i en mindre omfattning utifrån att gästerna kommer när de vill sova och oftast går direkt på morgonen samt att personalen endast är två och att de har många praktiska arbetsuppgifter kring mat och tvätt. Biståndshandläggning innebär en utredning utifrån den enskildes behov, förutsättningar och önskemål och sker idag på IFO/Vuxen när det gäller personer med missbruk och gruppen övriga vuxna. En person som ansöker om hjälp med sitt boende utöver den akuta måste själv ha uttömt alla möjligheter att själv lösa sin situation och samtidigt ha behov av andra insatser utifrån socialtjänstlagen som förutsätter ett boende.

Det finns en samsyn för att biståndsbedöma platserna på Badhusgatan och förslaget är att tillåta 10 nätter utan biståndsbedömning under en 30-dagars period. Argumentet för en längre tids boende utan biståndsbedömning är dels möjligheten att få tak över huvudet utan att behöva ha kontakt med socialtjänsten dels på att det annars stänger ute personer som inte är folkbokförda i Borås. Med biståndsbedömning på Badhusgatan, utöver de 10 dagarna, behöver de som kommer inte köa varje kväll, utan de vet att de har en plats och genom att det i ett senare skede förutsätter kontakt med socialtjänsten ökar möjligheterna till en mer långsiktig boendelösning. Akut hemlöshet påverkas inte av årstider och möjligheten till en tillfällig akut boendeplats ska finnas året runt samtidigt som det inte ska ha en inlåsningsseffekt.

Förslaget med biståndsbedömning efter 10 nätter utgår ifrån att efter att ha löst den mest akuta boendesituationen får den hemlöse genom kontakt med socialtjänsten hjälp med en planering för en boendelösning på längre sikt.

Kostnaden för att ha akutplatserna på Badhusgatan öppna året runt är 800 000 för vikariekostnader inklusive ökade kostnader för livsmedel och övrigt utifrån de ändrade öppettiderna.

Utöver uppdraget har arbetsgruppen även sett över akutplatserna på Klintesväng.

På Klintesväng finns idag sju biståndsbedömda akutplatser för personer med missbruk och social utsatthet. Akutplatserna är i samma byggnad som ett stödboende och med samma personal. Det är inte krav på nykterhet för att få en sovplats. Innehållet i verksamheten är som på Badhusgatan. Beläggningen är oftast hög och leder akutplatsen till en plats på stödboendet är det som regel fullt och det är en kö.

Förslaget är att ta bort akutplatserna på Klintesväng och samlokalisera dem på Badhusgatan. Då blandar nämnden inte nyktra och drogpåverkade klienter och det skapar bättre förutsättningar att arbeta motiverande och stödjande med fler klienter eftersom stödboendeplatserna på Klintesväng ökar med sju.

En förändring gynnar de som med insatser har möjlighet att efter en tid på stödboendet komma vidare till ett eget boende. För att kunna omfördela akutplatserna på Klintesväng till stödboendeplatser behövs förstärkning av en personal dagtid samt inventariet påfyllnad. Det blir en kostnad på 486 000 för tjänsten samt 30 000 för inventarier för att anpassa från akutplatser till stödboendeplatser.

Omvärldsbevakning

Av sju kommuner i Borås storlek har ingen ett eget akutboende men ett par av dem har boendeplatser i samverkan med frivilligorganisationer. Ett exempel är Halmstad som har ett akutboende i samverkan med Halmstads kristna råd och Örebro som har ett akutboende på entreprenad som drivs av Frälsningsarmén i Jönköping hänvisas till RIA (Hela människan) för akutboende och kommunen kan erbjuda tillfälligt ekonomiskt bistånd t.ex. vandrarhem.

Beslutsunderlag

Uppdrag från Kommunfullmäktige gällande akutboende.

Samverkan

FSG (förvaltningsövergripande samverkan) 2018-08-09.

Beslutet expedieras till

1. Kommunfullmäktige.

Mats Tolfsson
Ordförande

Anna-Lena Sellergren
Förvaltningschef

Individ- och familjeomsorgsförvaltningen

Dokumentet används för att beskriva konsekvenserna för arbetsmiljön vid förändringar i verksamheten.

1. Bakgrund

Vilken förändring avses i denna konsekvensbeskrivning?
Klintesväng ska bli ett drogfritt akutboende. Sju platser ska konverteras till dygnetrunt-boende.

2. Arbetsgrupp

Följande personer är utsedda att genomföra analysen:

För arbetsgivaren Enhetschef Anders Solum-Faeste	Verksamhetschef Vanja Myrén	
Huvudskyddsombud/lokalt skyddsombud Helene Gustafsson		
Från personalgruppen Dzenana Sadovic		
Från företagshälsovården		

3. Beskrivning av förändringen

a) enskilda tjänster/arbetet vid enskilda arbetsplatser
Klintesväng ska förändra sin verksamhet till att enbart tillhandahålla boende för nyktra och drogfria personer. Plan 1 som tidigare fungerat som "härberge" ska nu göras om till dygnetrunt-boende. Det innebär att de 7 platser som tidigare nyttjats nattetid nu även ska användas dagtid. Totalt finns 19 platser. Det kommer att vara verksamhet på tre plan. Inriktningen blir att jobba mer med klienternas problem som hindrar dem att få en mer långsiktig boendelösning.

b) samarbetet/samordningen mellan tjänster
För att få kontinuitet i arbetet med att slussa ut klienter till annat boende bör en personal arbeta dagtid på vardagar. Antalet klienter som vistas på Klintesväng även på dagarna ökar med 7 vilket innebär en ökad arbetsbelastning.

c) samarbetet/samordningen med andra delar av verksamheten
Samarbetet med socialsekreterarna utifrån genomförandeplan kommer att öka.

d) påverkas service gentemot medborgare/brukare på något sätt av föreslagen förändring? I så fall hur?
För de klienter som är i aktivt missbruk kommer boende att erbjudas på Badhusgatan. De klienter som bor på Klintesväng kommer att konfronteras med påverkade personer i mindre utsträckning. Servicen till klienterna kommer att förbättras vad gäller stöd till att få annat boende.

Individ- och familjeomsorgsförvaltningen

4. Riskinventering och riskbedömning

Blir effekten av förändringen någon ny arbetsmiljörisk? Finns det risker som ökar?

Gör även bedömning om risken är allvarlig eller ej.

OBS! Ytterligare typer av risk kan förekomma.

Risker	Bedömning 1 - 4 Inte allvarlig - allvarlig	Kommentar
Arbetsmängd	2	Förändring av arbetssätt och att antalet klienter som vistas på Klintesväng under dagtid ökar, bör innebära ökad arbetsmängd. Arbetsmängden idag är låg, enligt "Mätstickan" är den alltid under 4.
Arbetstempo	1	Ingen ökning, topparna vid in och utsläpp försvinner.
Kränkningar, konflikter, trakasserier	1	Rimligt att anta att nyktra och drogfria klienter kommer att minska hot och våld-situationerna. Fler klienter som ska samsas om utrymmet, kan skapa konflikter i klientgruppen som behöver redas i.
Sociala kontakter	1	Utökade kontakter med klienter och samarbetspartners.
Nattarbete	1	Ingen förändring.
Arbete med människor/ brukare	1	Tätare kontakt och arbete med klienterna.
Risk för fysiskt våld	1	Ingen ökning av risken för fysiskt våld.
Otrygghet i anställningen	1	Inga förändringar i personalorganisationen utöver eventuell samordnare.
Tunga lyft, obekväma arbetsställningar	1	Möjligen mer spring i trapporna mellan våningarna.

fortsättning nästa sida

Individ- och familjeomsorgsförvaltningen

Risker fortsättning fg sida	Bedömning 1 - 4 Inte allvarlig - allvarlig	Kommentar
Oregelbundna arbetstider	1	Samma som tidigare.
Trivsel med arbetet	1	Kan bli bättre i och med mer avancerade arbetsuppgifter och kontaktmannaskap.
Möjlighet att påverka den egna arbetssituationen	1	Ingen förändring.
Risk för olycksfall	1	
Ensidigt arbete, upprepat eller monotont	1	
Ensamarbete	3	Tre plan ska överblickas av två personal.
Komplexa arbetsuppgifter	2	Förändrat arbetsätt och nya arbetsuppgifter kommer ställa högre krav på personalen.
Tillgång till hjälpmedel	1	Ingen förändring.
Fysiska arbetsmiljöfaktorer såsom ventilation, buller, belysning m m	1	Ingen förändring.
Annat		Rutiner ska revideras inför förändringen.

Individ- och familjeomsorgsförvaltningen

5. Positiva effekter

På vilket sätt kan effekten av förändringen medföra en bättre arbetsmiljö?
Mindre hot och våld. Fördjupat klientarbete.

6. Berörda medarbetares synpunkter

Vilka åsikter finns hos berörda medarbetare om konsekvenserna av förändringen?
Samtliga har varit positiva när förändringen tagits upp på APT. Någon uppger att hen kommer att sakna kontakten med de som inte är drogfria.

7. Aktuella åtgärder

a) Vilka åtgärder behövs för att uppfylla arbetsmiljölagens krav och för en god och hälsofrämjande arbetsmiljö?
Utarbeta rutiner för förändringen och det nya arbetssättet. Rutinerna ska vara klara före förändringen träder i kraft, okänt i tid när detta blir.

Ansvarig: Anders Solum-Faeste	Klart när	Uppföljning
Ansvarig:	Klart när	Uppföljning
Ansvarig:	Klart när	Uppföljning

b) Vilka åtgärder behövs för att ta bort/minska de kvarvarande riskerna?
En person behöver arbeta dagtid då det är mest aktivitet för att kunna överblicka lokaler, verksamhet, samt skapa kontinuitet i arbetet med klienterna.

Ansvarig: Anders Solum-Faeste	Klart när	Uppföljning
Ansvarig:	Klart när	Uppföljning
Ansvarig:	Klart när	Uppföljning

c) Kan förändringen genomföras på något annat sätt för att minska de negativa arbetsmiljöeffekterna? I så fall hur?		
Ansvarig:	Klart när	Uppföljning
Ansvarig:	Klart när	Uppföljning
Ansvarig:	Klart när	Uppföljning
d) Övrigt?		
Ansvarig:	Klart när	Uppföljning
Ansvarig:	Klart när	Uppföljning
Ansvarig:	Klart när	Uppföljning

8. Uppföljning

Tidpunkt för uppföljning av arbetsmiljöeffekterna av förändringen i verksamheten.

Datum för uppföljning

Borås
Ort

20180806
Datum

Anders Solum-Faeste

Enhetschef Anders Solum-Faeste

Arbetsgivare

BORÅS
Ort

6/8-18
Datum

Helene Gustafsson

Helene Gustafsson

Skyddsombud H50

Ort

Datum

Dzenana Sadovic

Representant personalgrupp

Jenny Strand
Handläggare
033 355492

Datum
2018-12-04

Instans
**Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämnden**
Dnr GVUN 2018-00219 1.1.3.1

Program för att förebygga psykisk ohälsa i skolan

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden fastställer ”Program för att förebygga psykisk ohälsa i skolan”.

Ärendet i sin helhet

Kommunfullmäktige har i Budget 2018 gett Grundskolenämnden tillsammans med Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att under vårterminen 2018 kartlägga ett nuläge, för att under höstterminen 2018 ta fram ett styrdokument för förebyggande arbete mot psykisk ohälsa i skolan. En arbetsgrupp med tjänstemän från de båda förvaltningarna har arbetat fram ett förslag till ”Program för att förebygga psykisk ohälsa i skolan”.

Beslutsunderlag

1. Program för att förebygga psykisk ohälsa i skolan

Samverkan

Samverkan på FSG den 21 november.

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen

Helene Sandberg
Ordförande

Christer Samuelsson
Förvaltningschef

Strategi

• **Program**

Plan

Policy

Riktlinjer

Regler

Borås Stads
**Program för att förebygga
psykisk ohälsa i skolan**

Borås Stads styrdokument

Aktiverande

STRATEGI – avgörande vägval för att nå målen för Borås

PROGRAM – verksamheter och metoder i riktning mot målen

PLAN – aktiviteter, tidsram och ansvar

Normerande

POLICY – Borås Stads hållning

RIKTLINJER – rekommenderade sätt att agera

REGLER – absoluta gränser och ska-krav

Fastställt av: Grundskolenämnden 13 december 2018, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 27 november 2018
För revidering ansvarar: Grundskolenämnden i samverkan med Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
För ev uppföljning och tidplan för denna ansvarar: Grundskolenämnden och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i samverkan.
Dokumentet gäller till och med: 2022

Program för att förebygga psykisk ohälsa i skolan

Vi tar gemensamt ansvar för barn och unga

Trygga och välmående elever samt arbetsro i klassrummen är en förutsättning för att eleverna ska klara skolan med framgång. Därför är det oroande att den psykiska ohälsan bland ungdomar i högstadiet och gymnasiet är hög och framför allt bland flickor och unga kvinnor.

Styrning

Enligt skollagens 3 kap 3 § ska alla barn och elever ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

I läroplanerna för grundskolan och gymnasieskola anges att alla som arbetar i skolan ska

- uppmärksamma och stödja elever som är i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd, och
- samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.

Nuläge

I den lokala uppföljningen av ungdomspolitikerna, Lupp 2017¹, konstateras att de flesta ungdomarna i Borås mår bra. 81 procent av högstadieungdomarna och 65 procent av gymnasieungdomarna svarar i undersökningen att de mår mycket eller ganska bra. Trots detta visar samma undersökning att förekomsten av psykiska och somatiska besvär som stress, nedstämdhet och huvudvärk bland ungdomarna är hög.

Skolan är en viktig arena

Skolan är en viktig arena för att främja elevers psykiska hälsa liksom för att uppmärksamma elever som av något skäl inte mår bra och behöver stöd.

Det finns ett dubbelriktat samband mellan hälsa och lärande. Elevers hälsa har stor betydelse för skolprestationer, välbefinnande och möjlighet att fungera i skolan. Omvänt har en elevs skolprestationer stor betydelse för den psykiska hälsan.

Definition av psykisk ohälsa

Med psykisk ohälsa avses psykiska symtom som till exempel nedstämdhet, oro, koncentrationssvårigheter, trötthet eller sömnsvårigheter. Psykisk ohälsa kan också visa sig som psykosomatiska symtom, till exempel magont och huvudvärk. Utagerande beteendeproblem som bråkighet eller överaktivitet kan vara andra uttryck för psykisk ohälsa.

¹ Lupp 2017: Enkäten riktades till elever i årskurs 8 och gymnasiets årskurs 2 på samtliga kommunala och fristående skolor.

Skyddsfaktorer

För att kunna värdera betydelsen av ett symtom är det viktigt att känna till vad som är skyddsfaktorer. I en skola som präglas av trygghet och acceptans för varandras olikheter har eleven mycket lättare för att uppleva sin omvärld som begriplig än om eleven ständigt är osäker på om något ska hända. På samma sätt känns världen mer begriplig och förutsägbar om undervisningssituationen är strukturerad, överblickbar och anpassad till elevens förutsättningar och är möjlig att påverka. Påfrestningar kan aldrig undvikas, men elever kan lättare möta svårigheter på ett konstruktivt sätt om de upplever att de kan överblicka, förstå och se ett sammanhang i sin situation.

Hälsofrämjande arbete

I det hälsofrämjande arbetet är en viktig utgångspunkt att elevers hälsa och skolresultat är starkt sammankopplade. Hälsofrämjande perspektiv fokuserar på att stärka friskfaktorer som leder till hälsa, och som underlättar utveckling och lärande. En skola med ett positivt skolklimat, det vill säga en skola där elever kan känna sig trygga, där de kan växa och utvecklas och där de trivs, är också en skola där elever med största sannolikhet både mår bra och där lärandet är lyckosamt. För att kunna åstadkomma positiva skol- och klassrumsklimat är flera olika aspekter avgörande. Dit hör sådant som trygga och stödjande relationer mellan lärare och elever, och mellan elever. Det handlar också om miljöer som verkar stödjande för elevers självkänsla och motivation till lärande.

Förebyggande arbete

Syftet med det förebyggande arbetet är att minska risken för ohälsa det vill säga minska riskfaktorer och samtidigt stärka skyddsfaktorerna. Det förebyggande arbetet utgår från kunskapen om vad som orsakar ohälsa och vilka faktorer som kan leda till ohälsa eller svårigheter med att nå utbildningens mål. Det är viktigt att alla som arbetar i skolan lär sig att känna igen tecken på psykisk ohälsa och i tidigt skede behov av stöd hos eleverna, innan problemen har blivit mer omfattande. En väl utvecklad elevhälsa är en viktig del i såväl förebyggande hälsoarbete som tidig identifikation av och stöd till barn och ungdomar med tecken på psykisk ohälsa. Det är också viktigt att skolan är medveten om att elevens sammanhang utanför skolan kan påverka elevens välbefinnande och målluppfyllelse.

Att upptäcka elever med tecken på psykisk ohälsa

Personal som möter eleverna dagligen har störst möjlighet att se hur en elev mår och klarar sitt skolarbete liksom att uppmärksamma förändringar hos eleven, exempelvis när det gäller frånvaro eller sänkta skolprestationer.

För den enskilde läraren kan det vara svårt att ensamt tolka elevens beteende, förstå orsaken till det eller veta hur han eller hon ska agera. I sådana situationer kan elevhälsan med sina medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska kompetenser bidra med sin kunskap och ge lärare råd om förhållningssätt och stöd. Ett nära samarbete och naturliga kontaktpunkter mellan den pedagogiska personalen och elevhälsan är av betydelse.

De återkommande hälsobesöken hos skolsköterskan ger en bild av hur eleven uppfattar sin skolsituation och sin hälsa i vid mening. Dessa hälsobesök är utformade så att de aktivt uppmärksammar elevens psykiska hälsa och avvikelser i utvecklingen som kan ha negativ påverkan på inlärning och skolanpassning.

Eleven eller elevens vårdnadshavare kan även själva kontakta en skolsköterska eller skolkurator om de har frågor som rör elevens psykiska hälsa.

Att göra när en elev visar tecken på psykisk ohälsa

Elever kan reagera olika på en pressad situation i eller utanför skolan. Ett förändrat beteende hos eleven eller kroppsliga besvär som uppfattas som sjukdom kan vara tecken på psykisk ohälsa. Lärare och elevhälsopersonal måste försöka få en bred förståelse för elevens situation genom att identifiera faktorer som eleven upplever som belastningar. Identifiering av sådana riskfaktorer men även av elevens styrkor ska leda det fortsatta agerandet. I agerandet kan ingå att samverka med andra aktörer. Sedan 2010 är det lagstiftat, både i socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen, att kommun och landsting ska upprätta en samordnad individuell plan, SIP. I Västra Götaland sker samverkan inom Västbusöverenskommelsen. En SIP/Västbusplan gör den enskilde och närstående delaktiga i planeringen av insatser från hälso- och sjukvård, socialtjänst och skola och ansvarsfördelningen blir tydlig. Detta ett bra verktyg för samordning mellan verksamheter.

Elever med extra sårbarhet

Elever har olika förutsättningar och psykosociala erfarenheter och är därför olika sårbara för de krav eller påfrestningar det kan innebära att gå i skolan. Att ingå i en grupp med jämnåriga, arbeta uthålligt med kognitivt krävande uppgifter eller att sitta stilla under lektioner kan vara kravfullt för vissa elever. Extra sårbara är till exempel elever med långvarig sjukdom, kroniska sjukdomar, neuropsykiatriska diagnoser och funktionsnedsättningar. Även en elev som befinner sig i en socialt belastad situation kan bära med sig en oro oavsett orsak till situationen och kan få svårt att klara skolans förväntningar på prestationer. Andra riskgrupper är till exempel elever som upplevt trauma eller upprepade separationer.

Källa: Vägledning för elevhälsan, Socialstyrelsen och Skolverket 2016

BORÅS
STAD

Postadress 501 80 Borås **Besöksadress** Stadshuset, Kungsgatan 55
Telefon 033-35 70 00 **e-post** boras.stad@boras.se **Webbplats** boras.se

Eva Andreasson, 033-35 32 20
eva.andreasson@boras.se

Interreligiöst råd i Borås

Sammanfattning

I budget 2018 beslutade Kommunfullmäktige att ge Kommunstyrelsen i uppdrag att utreda hur ett Interreligiöst råd i Borås skulle kunna fungera.

Omvärldsbevakningen visar att ett råd kan organiseras på flera olika sätt beroende på syftet med rådet. Myndigheten för stöd till trossamfund beskriver tre olika [organisationsmodeller](#) vilka kan tjäna som vägledning i hur ett Interreligiöst råd kan fungera i Borås.

Samtliga identifierade religiösa samfund och församlingar med verksamhet i Borås Kommun har fått information om utredningen och inbjudan till dialog kring nyttan av ett Interreligiöst råd i Borås. Dialog har även förts med några av Borås Stads förvaltningar samt med Södra Älvsborgs sjukhus, Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund och polisen.

Samtliga har ställt sig positiva till att inrätta ett Interreligiöst råd i Borås.

Hur ett sådant råd skulle kunna fungera

- Utifrån Kommunfullmäktiges inriktning att rådet initieras av Borås Stad, bedöms att Borås Stad bör vara övergripande ansvarig för rådet.
- Med hänsyn till det stora antalet, ett 50-tal samfund och församlingar, som är verksamma i kommunen kan det vara lämpligt att rådet organiseras i någon form av dialogmöten.
- Syfte, uppdrag och mandat för rådet bör fastställas i stadgar eller avsiktsförklaring som alla parter kan ställa sig bakom.
- Rådet kan behandla en rad olika frågor, men några frågor som nämns av flera samfund och andra aktörer är krisstödsarbete och olika samhällsfrågor.
- De trossamfund som bjuds in till att delta i rådet, bör vara de som är berättigade till statliga bidrag enligt Lag (1999:932) om stöd till trossamfund.
- Det behövs någon ansvarig som håller ihop och ger rådet stöd och hjälp i arbetet. Rådet kan även behöva ekonomiska resurser, i relation till sitt syfte, uppdrag och mandat.

Slutsats

Utredningen visar att det finns förutsättningar för att ett Interreligiöst råd ska kunna fungera i Borås. I dialogen med de samfund och församlingar som så önskat, har det framförts att det finns behov av samverkan, både mellan samfunden och med kommunen. Liknande synpunkter har även framförts från kommunala förvaltningar samt från räddningstjänst och polis med flera myndigheter och verksamheter i kommunen. Samtliga aktörer som deltagit i dialogen kring nyttan av ett Interreligiöst råd har varit positiva.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
1 Bakgrund	4
1.1 Allmänhetens frågestund den 21/9 2017 KF	4
1.2 Kommunfullmäktiges beslut i budget 2018.....	4
2 Uppdrag och syfte	4
3 Metod	4
4 Omvärldsbevakning	5
4.1 Information och synpunkter från nationella myndigheter och organisationer, samt från kommuner med interreligiösa råd eller liknande former.	5
5 Information till och dialog med samfunden	7
5.1 Information och synpunkter från samfund och församlingar	8
6 Information till och dialog med förvaltningar och andra aktörer i Borås Stad	9
6.1 Information och synpunkter från kommunala förvaltningar	9
6.2 Information och synpunkter från andra aktörer i Borås Stad.....	10
7 Beskrivning av nuläge i Borås	11
7.1 Vilken samverkan finns mellan samfund och församlingar i Borås? ...	11
8 Ansvar för och organisation av rådet.....	12
8.1 Olika organisationsmodeller	12
8.2 Ansvar och organisation	13
9 Ett bredare råd med fokus på mänskliga rättigheter ..	15
10 Slutsats.....	15
11 Bilagor	15
12 Referenser	15

1 Bakgrund

1.1 Allmänhetens frågestund den 21/9 2017 KF

Till allmänhetens frågestund, vid Kommunfullmäktiges sammanträde 21/9 2017, kom det en skrivelse från några personer som på olika sätt är engagerade i Svenska kyrkan i Borås, antingen som volontärer eller som anställda. Frågan som ställdes var ” Kan och vill Borås Stads politiker skapa möjligheter för att ett Interreligiöst center kan starta i Borås?”¹

1.2 Kommunfullmäktiges beslut i budget 2018

I budget 2018 beslutade Kommunfullmäktige att:

”Ett Interreligiöst råd initierat av Borås Stad skulle kunna vara ett sätt att erbjuda en mötesplats för människor som bekänner sig till olika religioner. Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda hur ett sådant råd skulle kunna fungera. I utredningen ska alternativet att inrätta ett bredare råd med fokus på mänskliga rättigheter också beaktas”.

2 Uppdrag och syfte

Uppdraget som gavs till Kommunstyrelsen var att utreda hur ett Interreligiöst råd i Borås skulle kunna fungera, med inriktningen att erbjuda en mötesplats för människor som bekänner sig till olika religioner

I omvärldsbevakningen ges exempel på olika syften² med att skapa ett Interreligiöst råd.

3 Metod

Utredningen startade med en omvärldsbevakning som omfattar kontakter med Myndigheten för stöd till trossamfund samt med Sveriges interreligiösa råd. På rekommendation av myndigheten och Sveriges interreligiösa råd togs därefter kontakter med kommuner i landet, som har erfarenhet av liknande verksamheter.

Därefter gjordes en kartläggning, med syfte att identifiera vilka samfund och andra aktörer, verksamma Borås kommun, som kan komma att bli berörda av ett råd i enlighet med intentionerna i uppdraget. Samtliga identifierade aktörer har fått en skriftlig information³ och har även inbjudits till dialog kring tre frågeställningar. Utredaren har besökt flera aktörer för information och dialog.

Samråd har även skett med Borås Stads Centrum för kunskap och säkerhet, CKS, under arbetets gång.

¹ Bilaga 1

² Avsnitt 4.1.1

³ Bilaga 2

4 Omvärldsbevakning

Inledningsvis kontaktades Myndigheten för stöd till trossamfund och Sveriges Interreligiösa råd, SIR. På rekommendation av myndigheten och SIR har därefter kontakter tagits med Göteborgs interreligiösa center och Stockholms Centrum för religionsdialog, samt med Karlstad, Malmö, Umeå och Örebro kommuner, där det finns interreligiösa råd eller liknande former.

Omvärldsbevakningen har utgått från följande frågeställningar:

- Syfte med ett Interreligiöst råd
- Organisation och ansvar
- Vilka ingår i rådet
- Rådets uppdrag och mandat
- Frågor för rådet
- Risker

4.1 Information och synpunkter från nationella myndigheter och organisationer, samt från kommuner med interreligiösa råd eller liknande former.

Syfte med ett Interreligiöst råd

Det är viktigt att ha ett klart och tydligt syfte med rådet.

Syftet kan beskrivas i stadgar eller en avsiktsförklaring som alla parter ställer sig bakom. Texten ska förstå samhället vi alla lever i. Att lära sig att orientera sig i samhället. Att ta vara på människors drivkraft. Främja dialog och samverkan mellan olika religiösa företrädare i staden. Verka för en trygg stad och religionsfrihet.

Organisation och ansvar

Det behöver vara tydligt vem som ansvarar för rådet. Är det kommunen eller trossamfunden? Det kan vara fristående från kommunen eller så kan kommunen kan ansvara för rådet och även finansiera rådet. Kommunen har mera kraft och auktoritet än vad samfunden har och kan också ses som en neutral part.

Råden organiseras på olika sätt i de kommuner som kontaktats:

- I Göteborg är rådet en egen organisation med en styrelse bestående av andliga ledare från olika religiösa samfund och föreningar i Göteborg.
- Karlstads kommun har inget formellt råd, utan arbetar med dialogmöten med de religiösa samfunden.
- Malmö Coexist stöds av myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), nämnden för statligt stöd till trossamfund (SST) och Malmö Stad. Representanter för de fyra stora världsreligionerna medverkar
- I Stockholm samverkar rådet med Stockholms centrum för religionsdialog.
- I Umeå deltar kommunen i rådet, men samfunden ansvarar själva för att organisera sig. Kommunen har åtagit sig att samordna och stötta rådet.

- I Örebro har rådet bildats på initiativ av kommunen och Kommunfullmäktiges preside ingår i rådet.

Vilka ingår i rådet

Kriteriet för att få vara med bör vara de som är etablerade i samhället och som är berättigade till statliga bidrag enligt Lag (1999:932) om stöd till trossamfund och Förordning (1999:974) om statsbidrag till trossamfund

Det är bra att även diskutera hur man ska förhålla sig till ej bidragsberättigade samfund.

Ett råd kan bestå av representanter för de största världsreligionerna som islam, judendomen, buddhismen och kristendom.

Det kan bestå av representanter för de församlingar som tillhör registrerade trossamfund eller av de största religiösa sammanslutningarna som är aktiva i kommunen.

I Karlstad har kommunen och Myndigheten för stöd till trossamfund bjudit in företrädare för samfunden till dialogmötena.

Samfunden utser sina representanter. Övriga aktörer kan bjudas in beroende på vilka frågor som tas upp.

Rådets uppdrag och mandat.

Rådet, via trossamfunden, kan vara ett forum för att nå ut till medborgare i olika frågor. Det är viktigt att arbeta för att ha goda kontakter på alla nivåer i samfunden. De högsta ledarna har som regel beslutsmandat, medan det med verksamhetsledare som representant blir mer verkstad.

Rådet kan:

- Vara en mötesplats för diskussion, kunskap- och erfarenhetsutbyte för människor av olika tro.
- Vara en part i krisledning och kan exempelvis delta i krisledningsövning och i förebyggande arbete.
- Arbeta förtroendeskapande både internt i rådet och genom att kommun och rådet vid behov agerar gemensamt i brännande frågor.
- Verka för ett tryggare samhälle och ökad förståelse för varandra.
- Främja och stötta demokrati.
- Skapa goda möten över religionsgränserna, för att få ett ökat samarbete och ökad förståelse för varandra.
- Stärka religionens positiva kraft i samhället.
- Vara remissinstans i olika frågor.

Frågor för rådet

En fråga som kan vara lämpligt att börja med är kartläggning av hur krisstödsarbetet och samverkan fungerar i kommunen. Andra frågor att samverka kring kan vara brottsförebyggande åtgärder och säkerhetsarbete. I krisstödsarbetet kan det vara bra att etablera relationer med blåljuspersonal genom möten med de religiösa ledarna samt att samverka med hälso- och sjukvården och sjukhuskyrkan.

Rådet kan vara med och informera och marknadsföra sig vid olika evenemang. Ett exempel på aktivitet som kan arrangeras i samråd med rådet är ”tempelturer” för allmänheten- där rådsmedlemmarna berättar om de olika församlingarna,.

Deltagarna i rådet kan besöka varandras verksamheter för att lära känna varandra. Andra frågor kan vara, integration, jämställdhet, mänskliga rättigheter och dialog kring krockar mellan religionsfriheten och andra rättigheter och lagar.

Det är bra att samlas kring gemensamma projekt eller olika teman kring religion/samhälle.

Risker

Det kan finnas organisationer eller samfund som inte tycker om att rådet bildas och som inte vill föra någon dialog. En del kommuner med råd har varit utsatta från högerextrema organisationer. Det är troligen främst främlingsfientliga grupper som kan utgöra ett hot.

Det finns organisationer som inte uppfyller kriterierna för att få bidrag från SST- försök att identifiera vilka de är. Undvik dem med ”dold agenda”, kriminella t ex.

Grupperingar som inte kommer överens. Osämja och attacker mellan olika religiösa fraktioner. Interna motsättningar inom och mellan samfunden.

Kvinnorelationer – kvinnor blir inte alltid så väl bemötta. Genusperspektiv är inte så populärt i alla samfund.

Samfund som kan hamna i en missionerande roll istället för informerande gentemot samhället.

Konflikter mellan religionerna i omvärlden påverkar vilja och möjlighet till samverkan och även tid för samverkan.

Administration av rådet tar energi och kraft, det måste vara någon ansvarig som håller ihop arbetet.

5 Information till och dialog med samfunden

I den information som skickades till samtliga identifierade samfund och församlingar med verksamhet i Borås Kommun, erbjöds de även besök av utredaren för ytterligare information och dialog kring nyttan av ett eventuellt Interreligiöst råd i Borås.

Dialogen har utgått från följande frågeställningar

- Vilken nytta kan samfunden och församlingarna ha av ett råd ?
- Vilken nytta kan Borås som helhet ha av ett råd ?

- Vilka frågor kan vara viktiga för samfunden och församlingarna att samverka med andra om ?

Av de 50-tal samfund och församlingar som fått informationen har utredaren mött ett 20-tal.

5.1 Information och synpunkter från samfund och församlingar

Vilken nytta kan samfunden och församlingarna ha av ett råd?

Det kan vara bra att ha kontakter med kommunen, inte bara när det handlar om pengar. Flera säger att de har haft bra kontakt med kommunen, men kontakten har i en del fall blivit sämre över tid.

Vill gärna vara delaktiga i beslut som Borås Stad fattar och som berör samfunden.

Några samfund har haft samarbete med Svenska kyrkan, med avsikten att muslimska och kristna församlingar ska kunna samarbeta.

Det är en utmaning att få med alla och det behövs samverkan med fler än de som ingår i nuvarande samverkansformer.

Om man inte har kontakterna är det lätt av bli isolerad i den egna föreningen. Man kan få mera information och korrekt information i olika frågor om man har kontakter med varandra och med kommunen. Man kan lära känna varandra mellan samfunden och delta i samhället.

Använd rådet till att ”bli vänner”, att visa respekt för varandra och förebygga fördomar. En del i detta är också att synliggöra religionens roll i samhället.

Vilken nytta kan Borås som helhet ha av ett råd?

Rådet kan vara bra som plattform för information om samhället och ge möjlighet att diskutera hinder och möjligheter ur ett samhällsperspektiv

Det är bra att kommunen som neutral part, leder arbetet och kan sammanväga olika intressen. Det finns en styrka i att samordna sig och skapa forum för dialog.

Vi måste mötas för att kunna leva i fred, tillit och skapa relationer. Det är viktigt att kommunicera både i utsatta och ”välordnade” områden.

Kyrkan är viktig för många. Byggnaden som sådan och verksamheten åtnjuter stor respekt i olika områden och klarar sig ofta från skadegörelse.

Ytterområdena är viktiga- inte bara centralorten.

Vilka frågor kan vara viktiga för samfunden och församlingarna att samverka med andra om?

Det kan vara olika projekt som är bra för kommunen, t ex riktade gentemot unga, äldre och kvinnor. Rådet kan anordna gemensamma aktiviteter- som t ex fotbollsturneringen på Norrby förra sommaren, där föreningarna tog initiativ i samverkan med fritidsgården och fotbollsföreningen.

Det har även anordnats föreningsverksamhet i Kulturföreningen på Hulta, med olika aktiviteter i fritidsgårdens lokaler.

Kontakter i Posom⁴ arbetet, dialog i krissituationer, dialog i det vardagliga arbetet, en ”stöttande hand” i kriser där många är inblandade.

Organisation av rådet: Namnet Interreligiöst råd relaterar till religiös övertygelse. Kan bli känsligt för kommunen att hålla i det om religiösa frågor diskuteras.

Krisberedskap, lära känna varandra, äldre frågor, samhällsfrågor etc.

Sjukhuskyrkan ansvarar för andlig vård för alla religioner, men det är svårt att få med någon som kan representera de muslimska samfundet.

Börja med det som förenar- bli vänner.

Ta vara på erfarenheter t ex från Hässleholmens kyrkas tidigare arbete.

Det finns även utmaningar i områden/frågor man inte är överens om och samfund som inte vill vara med.

6 Information till och dialog med förvaltningar och andra aktörer i Borås Stad

Utöver de religiösa samfundet har några kommunala förvaltningar andra myndigheter bidragit med synpunkter kring nyttan av ett Interreligiöst råd i Borås. Information och dialog med de aktörerna har utgått från samma frågor som de som ställdes till samfundet.

Det finns även trosinriktningar som inte har någon egen församling i Borås, men som utövar sin religion och kultur i egna intresseföreningar som t ex kulturföreningar. Ett fåtal sådana har identifierats och har fått samma information som samfundet och övriga aktörer.

Utredaren har informerat och fört dialog med ansvarig tjänsteman för ”Krisstöd vid allvarlig händelse” (tidigare benämnd Posom) på Individ- och familjeomsorgsförvaltningen, med Arbetslivsförvaltningen och med Fritids- och folkhälso-förvaltningen. Dialogen har utgått från samma frågor som ställts till de religiösa samfundet

6.1 Information och synpunkter från kommunala förvaltningar

Vilken nytta kan förvaltningarna ha av ett råd?

Det är bra att ha fler kontakter i krisstödsarbetet.

Arbetslivsförvaltningen diskuterar att bilda någon form av integrationsgrupper. De ser att det behövs ett sådant forum. Ett råd kan vara ett bra forum, då mycket som händer har koppling till religionen.

Rådet kan även vara en ingång till samverkan med föreningsliv och kunskap om föreningslivet.

⁴ Posom (psykiskt och socialt omhändertagande) har ersatts av begreppet ”Krisstöd vid allvarlig händelse”. Krisstöd tar hand om människor i akut kris vid stora olyckor och katastrofer.

Vilken nytta kan Borås som helhet ha av ett råd?

Få kunskap, kontakter och information i krisstödsarbetet. Det har funnits händelser som varit svåra att hantera och det behövs personer som har förankring i sina församlingar. Det finns behov av att få hjälp, att fånga upp personer som behöver stöd via församlingarna.

Få med ungdomar från andra kulturer mer i föreningslivet.

Religionen har betydelse för integration och det handlar också om social hållbarhet. Rådet kan vara ett bra forum i frågor om integration, men det får inte handla om religiös propaganda. Det är viktigt att tala om att vi har religionsfrihet i Sverige.

Vilka frågor kan vara viktiga att samverka med andra om?

Demokratifrågor, krisstöd, händelser i olika grupperingar- det är bra att ha en naturlig ingång i sådana frågor. Samverkan inom och mellan samfunden och att vi ska tala med varandra och tala väl om varandra. Samtal om allt möjligt som händer i samhället.

Frågor relaterade till Överenskommelsen och IOP⁵ som t ex principer, arbetsformer och samverkan i välfärden. Villkor för föreningsbidrag.

6.2 Information och synpunkter från andra aktörer i Borås Stad

Utredaren har även informerat och fört dialog med Södra Älvsborgs sjukhus, inklusive sjukhuskyrkan, Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund, SÄRF och polisen.

Vilken nytta kan aktörerna ha av ett råd?

Bra kontaktnät och att få en väg in till samfunden.

De flesta kontakter med samfunden går genom kommunen. SÄRF har fokus på insatsen- sedan tar kommunen över. Rekrytering av personal med annan etnisk bakgrund behövs. Ser språkproblem både vid uttryckning och vid förebyggande åtgärder. Bli på olycksplatsen- t ex hantering av döda.

Sjukhuskyrkans uppdrag är bl a andlig vård och att hjälpa vidare till lämplig kontakt för detta, oavsett religion. Andlig vård vänder sig till alla oavsett tro- fokus är människors livssituation, medan församlingarna värnar om sina egna medlemmar.

Det finns principer för hur man ”umgås” med religiösa samfund. Kommunikation med muslimska församlingar sker bl a genom Myndigheten för stöd till trossamfund.

Det är viktigt att arbetet utgår från demokratiska principer. Samverkan finns bl a med muslimska församlingar. Inga andra samfund än sjukhuskyrkan får arbeta på sjukhuset. Alla rum inom sjukhuskyrkan är neutrala och är till för alla religioner.

⁵ Idéburet offentligt partnerskap

Vilken nytta kan Borås som helhet ha av ett råd?

Det är viktigt att kommunen håller ihop rådet.

Rådet skulle kunna vara ett bidrag till en stärkt demokratisk samhällsutveckling och en motpol till påverkan från radikala miljöer och genom detta motverka hedersrelaterad och våldsbejakande problematik.

Samverkan med CKS är viktig.

Information- och projekt- spridning i utsatta områden om vad som är på gång.

Information på skolor, t ex varför räddningstjänsten finns och vad de gör.

Vilka frågor kan vara viktiga för aktörerna att samverka med andra om?

Posom- ärenden- krisstöd.

Förebyggande arbete- t ex förtroendet för myndigheter och samhället.

Tillsyn lokaler, förebyggande arbete, rådgivning, öka brandsäkerhet i hemmen.

Begravningar- kontakt med muslimska begravningsbyråer.

Information om ambulans- och blåljuspersonal.

7 Beskrivning av nuläge i Borås

7.1 Vilken samverkan finns mellan samfund och församlingar i Borås?

Ett Interreligiöst råd bör vara ett komplement till befintliga samverkansformer eller kontakter med och mellan de religiösa samfunden. Det har inte gått att identifiera några fler samverkansformer mellan samfund och församlingar än de ekumeniska råden. Utöver detta sker samverkan med svenska kyrkan i centrala krisstödsgruppen.

Ekumeniska råd

De kristna samfunden i Borås har samverkan genom ekumeniska råd. I Borås ekumeniska råd deltar även frikyrkorna, de katolska och ortodoxa kyrkorna samt grekiska och syrianska församlingarna. Några muslimska församlingar deltar också.

Ekumeniska råd finns även i Fristads och Toarps församlingar.

Bland samfunden finns det olika syn på nyttan av att mötas och samtala. Det finns vilja till samtal och samverkan, men också försiktighet från samfunden. Det förhållandet gäller oavsett vilken religion samfunden företräder.

Ett exempel på vad rådet kan göra är att Borås Ekumeniska råd, efter attentaten i Paris, tog initiativ till ett gemensamt uttalande om att värna fred och att inte underblåsa konflikter.

I övrigt har det inte framkommit att det finns någon organiserad samverkan mellan de olika religiösa samfunden.

Övriga som har samverkan med religiösa samfund och församlingar

I Borås Stads centrala krisstödsgrupp ingår representanter från Svenska kyrkan, polisen, primärvården och Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen. Krisstödsgruppen har även kontakter med sjukhuskyrkan vid behov.

8 Ansvar för och organisation av rådet

8.1 Olika organisationsmodeller

Exempel från omvärldsbevakningen

Omvärldsbevakningen⁶ har visat att ett Interreligiöst råd kan organiseras på flera olika sätt;

- Rådet är en egen organisation med en styrelse bestående av andliga ledare från olika religiösa samfund och föreningar.
- Det finns inget formellt råd, utan kommunen arbetar med dialogmöten med de religiösa samfunden.
- Rådet stöds av nationella myndigheter och kommunen. Representanter för de fyra stora världsreligionerna⁷ medverkar.
- Kommunen deltar i rådet, men samfunden ansvarar själva för att organisera sig. Kommunen samordnar och stöttar rådet.
- Rådet har bildats på initiativ av kommunen och Kommunfullmäktiges preside ingår i rådet.

Myndigheten för stöd till trossamfund

På lokal nivå handlar dialogen med trossamfunden ofta om hur man lever och verkar i sin egen närmiljö. Myndighetens uppgift här blir att utifrån konkreta behov, skapa mötesplatser för dialog lokalt och ibland regionalt. Det kan ske genom:

- Att stödja kommuner i bildandet av lokala/regionala interreligiösa råd.
- Att stödja befintliga interreligiösa råd i att skapa kontakt med kommunala förvaltningar.
- Att utifrån myndighetens uppdrag att handlägga frågor om trossamfundens roll i krisberedskapssamordningen.

Myndigheten beskriver tre olika [organisationsmodeller](#) utifrån vilka syften och mål man har med arbetet. Modellerna kan tjäna som vägledning i hur ett Interreligiöst råd kan fungera i Borås.

1. Samexistens mellan kommun, landsting/regioner, statlig myndighet och trossamfund:

Denna form av relation skapar tydlighet om att distans råder mellan parterna men att man känner till varandras existens. Modellen kan användas för att skapa kontaktlistor

⁶ Avsnitt 4.1

⁷ Islam, judendomen, buddhismen och kristendomen

som kan förmedlas när behov uppstår vid situationer som inte kräver samverkan eller andra insatser. Samexistens behöver alltså inte innebära ett nära förhållande. Det är mer en fråga om att notera och räkna med att något eller någon finns.

Syftet kan vara att ha aktuella kontaktuppgifter om någon vill ha kontakt. En något djupare samexistens kan innehålla delad fakta av grundläggande karaktär, men modellen kännetecknas av ytlig kontakt och kommunikation.

2. Samtal och dialog mellan kommun, landsting/regioner, statlig myndighet och trossamfund:

Samtal och dialog tar samexistensen ett steg längre. Det finns åtskilligt att föra samtal om i syfte att lära känna den andra parten och att öka förståelsen för varandra.

Syftet med samtal och dialog som modell är att utbyta mer än bara information med varandra. Att lära känna varandra ökar möjligheterna för alla parter att existera och fungera bättre tillsammans i ett demokratiskt samhälle. Att i samtal och dialog komma varandra närmare leder ofta till ökad kunskap och förståelse för varandra.

3. Samverkan mellan kommun, landsting/regioner, statlig myndighet och trossamfund:

Samverkan ställer högre krav på de medverkande jämfört med ”samexistens” och ”samtal och dialog”, men ger mervärde bland annat i form av ökade möjligheter. Att känna till varandra är en förutsättning för att samtala vilket i sin tur kan vara en förutsättning för att samverka. Det är dock långt ifrån klart att alla som samexisterar och de som vill föra samtal och dialog också vill samverka med varandra. Därför bör man vara överens om grundläggande mål och syften med arbetet när man ska samverka.

Mål och syften med samverkan som modell kan vara en gemensam strävan att förverkliga något eller för den delen att förhindra något. Att skapa fler möjligheter för att tillgodose behov i olika händelser kan också vara mål och syfte med samverkan. De olikheter som skiljer parterna åt, till exempel resurser och metoder för att förverkliga mål, kan vara det som motiverar samverkan för ett gemensamt mål.

8.2 Ansvar och organisation

I Kommunfullmäktiges uppdrag till Kommunstyrelsen anges att:

- Rådet initieras av Borås Stad.
- Rådet kan vara ett sätt att erbjuda en mötesplats för människor som bekänner sig till olika religioner.
- Utredda hur ett sådant råd skulle kunna fungera.

Rådet initieras av Borås Stad

Utifrån Kommunfullmäktiges inriktning att rådet initieras av Borås Stad bedöms att Borås Stad bör vara övergripande ansvarig för rådet. Denna synpunkt har även framförts av såväl Myndigheten för stöd till trossamfund, som flertalet av de aktörer som deltagit i dialogen kring nyttan av ett Interreligiöst råd.

Rådet kan vara ett sätt att erbjuda en mötesplats för människor som bekänner sig till olika religioner

Med hänsyn till det stora antalet, ett 50-tal samfund och församlingar, som är verksamma i kommunen kan det vara lämpligt att rådet organiseras i någon form av dialogmöten, alternativt att rådet arrangerar sådana möten/mötesplatser. Syftet är då att så många samfund/församlingar som möjligt ska kunna vara delaktiga.

Hur ett sådant råd skulle kunna fungera

Syfte, uppdrag och mandat

Syfte, uppdrag och mandat för rådet bör fastställas i stadgar eller avsiktsförklaring som alla parter kan ställa sig bakom.

Frågor för rådet

Rådet kan behandla en rad olika frågor⁸, men några frågor som nämns av flera samfund och andra aktörer är krisstödsarbete och olika samhällsfrågor.

Kriterier för deltagande i rådet

De trossamfund som bjuds in till att delta i rådet, bör vara de som är berättigade till statliga bidrag enligt Lag (1999:932) om stöd till trossamfund. Förutsättningarna för bidraget finns i 3 § som har följande lydelse:

”Statsbidrag får lämnas endast till ett trossamfund som

1. bidrar till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på, och
2. är stabilt och har egen livskraft”.

Det kan finnas skäl att även bjuda in företrädare för exempelvis kulturföreningar, med medlemmar som tillhör någon trosinriktning, men som inte har egen församling i Borås. Det gäller framför allt i frågor som rör krisstödsarbetet.

Det är bra att även diskutera hur man ska förhålla sig till ej bidragsberättigade samfund.

Administrativt och ekonomiskt stöd.

Administration av rådet tar tid. Det behövs någon ansvarig som håller ihop och ger rådet stöd och hjälp i arbetet. Rådet kan även behöva ekonomiska resurser, i relation till sitt syfte, uppdrag och mandat.

⁸ Avsnitt 4.1.4

9 Ett bredare råd med fokus på mänskliga rättigheter

Utredningen belyser inte alternativet med "ett bredare råd med fokus på mänskliga rättigheter". Kommunstyrelsen fått i uppdrag att genomföra en kartläggning av kommunens nuvarande arbete med mänskliga rättigheter, samt ta fram ett förslag på Borås Stads fortsatta arbete med att stärka mänskliga rättigheter.

Bedömningen är att alternativet med "ett bredare råd" får värderas i relation till vad som beslutas rörande Borås Stads fortsatta arbete med att stärka mänskliga rättigheter.

10 Slutsats

Utredningen visar att det finns förutsättningar för att ett Interreligiöst råd ska kunna fungera i Borås. I dialogen med de samfund och församlingar som så önskat, har det framförts att det finns behov av samverkan, både mellan samfunden och med kommunen. Liknande synpunkter har även framförts från kommunala förvaltningar samt från räddningstjänst, polis, med flera myndigheter och verksamheter i kommunen. Samtliga aktörer som deltagit i dialogen kring nyttan av ett Interreligiöst råd har varit positiva.

Eva Andreasson
Utvecklingsstrateg
Kvalitet och utveckling
Stadsledningskansliet

11 Bilagor

Bilaga 1 – Skrivelse från personer som är engagerade i Svenska kyrkan i Borås, antingen som volontärer eller som anställda.

Bilaga 2- Information till samfunden om utredningsuppdraget.

12 Referenser

Lagstiftning

[Lag\(1999:932\) om stöd till trossamfund](#)

[Förordning \(1999:974\) om statsbidrag till trossamfund](#)

[Statens stöd till trossamfund SOU 2018:18](#)

Nationella myndigheter och organisationer

[Myndigheten för stöd till trossamfund,](#)

[Sveriges Interreligiösa råd](#)

Kommuner med Interreligiösa råd

Göteborg	Göteborgs interreligiösa råd
Karlstad	Samverkan med trossamfunden i Karlstad
Malmö	Coexist Malmö
Stockholm	Interreligiöst råd i Stockholm
Umeå	Interreligiösa rådet i Umeå
Örebro	Interreligiösa--interkulturella rådet i Örebro

Litteratur**Myndigheten för stöd till trossamfund**

[Årsbok 2016/2017/2018](#)

[Att arbeta med trossamfund i vardag och kris](#)

[Islam i Sverige](#) de första 1300 åren

[Trossamfunden och flyktingarna](#)

Försvarshögskolan

[Mellan salafism och salafistisk jihadism](#)

Övrigt

Borås Tidning 21 sept 2017 <http://www.bt.se/boras/kyrkan-vill-se-interreligiost-center/>

Sommarlovskort 2019

Sommaren 2018 fick elever i årskurs 6-9 i grundskolan och år 1 och 2 på gymnasiet Sommarlovskort, ett avgiftsfritt busskort som för de unga i Borås innebar en möjlighet att resa i hela Västra Götalandsregionen. Busskortet innebar att unga, oavsett vilken ekonomi deras familj hade, kunde ta sig till havet eller åka hem till kompisar på sommarlovet. Det var kort sagt en riktig frihetsreform!

Reformen drevs fram av Vänsterpartiet i budgetförhandlingar med regeringen under den förra mandatperioden. När riksdagen i december 2018 röstade igenom Moderaternas och Kristdemokraternas budget försvann denna möjlighet för unga till ett gott sommarlov. Vänsterpartiet föreslår därför att frågan i stället prioriteras av Borås Stad. Vi föreslår

- att elever i årskurs 6-9 i grundskolan och år 1 och 2 på gymnasiet erbjuds Sommarlovskort även sommaren 2019
- att kostnaderna för Sommarlovskortet hanteras i samband med årsbokslutet

För Vänsterpartiet i Kommunstyrelsen

Ida Legnemark och Stefan Lindborg

